

publicistci hrvatskih franjevac a i isusovaca (1878.—1941.) vrlo je zanimljiv rad u kojem autor (P. Belić) zaključuje da je nakon »šest decenija marljivog pisanog apostolata« ipak sav taj rad doživio »konačni neuspjeh«.

Konačno, od izvanredne je vrijednosti objavljivanje dijelova »Dnevnika« fra Joze Miloševića (I. Čuk), koji je u sudbonosnim danima (3. X. 1918.—10. II. 1919) brižljivo bilježio sve što se događalo na Cresu (gradu i otoku) i cijelom kvarnerskom području. Divna su to svjedočanstva borbe naroda predvođenog od samog Miloševića za sjedinjenje s maticom zemljom, a konačan rezultat bio je sasvim suprotan.

Kratkom *kronikom* rada simpozija završava glavni dio Zbornika.

U *Dodatku* je Uredništvo dalo prikaz desetogodišnje prisutnosti zbornika »Kačić« (1967.—1977.) u našoj i stranoj kulturnoj i crkvenoj javnosti.

Tu je posebno zanimljiv prikaz prof. dr. Thorvi Eckhardta o prvih pet brojeva Zbornika, objavljen u austrijskom časopisu *Österreichische Osthefte* (XVI/1974, 3, 357—360), što ga izdaje Österreichisches Ostundsüdeuropa Institut u Beču. Donesen je i potpun *sadržaj Zbornika u proteklih deset godina* (autori, naslovi radova na hrvatskom i jednom stranom jeziku, na kojem su i sažeci). »*Književni oglas*« ima oko 80 naslova koji se mogu dobiti kod Uredništva, a drugih 80-ak je nabrojeno koje Uredništvo prima na principu zamjene. Tu je i »*Obavijest suradnicima*« (što i kako treba raditi), te *kazalo imena osoba* koje se spominju u ovom broju. Na kraju su pobrojani *suradnici*, označena pripadnost redu ili družbi, sadašnja služba i mjesto stanovanja.

Kako smo spomenuli, trebalo bi raščlaniti potanje i dublje sadržaje pojedinih radova. No, za to bi trebalo više truda i prostora; to prelazi okvire ovog prikaza. To više što su radovi raznoliki i stručni.

Brižljiv čitalac pronaći će sigurno koju zamjerku, možda i formalnu ili materijalnu pogrešku. Ali svakako moramo na kraju kazati da su se sve naše franjevačke zajednice ovim materijalima sa svog simpozija ozbiljno predstavile, upoznavši javnost sa svojim vrijednim doprinosom u izgradnji naše hrvatske Crkve i kulture.

POLJICA, II, 1977.

List Poljičkog dekanata

Dragi Džimbeg

Ovo je drugo godište i drugi broj mladog časopisa-zbornika *Poljica* koji izdaju župe Poljičkog dekanata u splitsko-makarskoj nadbiskupiji. Prije svega, moramo pozdraviti i pohvaliti sam pothvat izdavanja i priznati da je stvarno uspio. Istina, mi danas imamo dosta crkvenih glasila i periodičnog tiska; ali kad neki list nađe svoje pravo mjesto, tj. kad dobro osmisli i izradi svoj fizionomiju, onda je jasno da nije i ne može biti suvišan. To nam najbolje pokazuje *Poljica*. Stoga čestitamo izdavaču i uredništvu.

Poljica su — današnji Poljički dekanat — smještena s obje strane Mosora, u luku donjeg toka rijeke Cetine, u približnom trokutu kojemu je osnovica morska obala od Stobreča do Omiša, a krakovi, jedan, vijugava Cetina od ušća do Biska i, drugi, gotovo pravac od Biska preko Mosora na Žrnovnicu

i Stobreč.* Dio starohrvatske Kliške župe, povijesno je ovaj kraj dugo vremena predstavljao jedinstvenu geopolitičku cjelinu. Poznat je *Poljički statut* iz XIV. stoljeća. Iako je Poljički dekanat kao zasebna crkvena jedinica novijeg datuma, Poljica su, posebice sa svojom glagoljicom i glagoljašima, činila posebnu cjelinu u splitskoj nadbiskupiji. U tom svijetu geopolitičkog i crkvenog tradicionalnog poljičkog života radala se i razvijala, u sklopu opće hrvatske povijesti i kulture, i lokalna povijest i kultura, tradicije i običaji male slobodarske kneževine, Republike, kako to danas neki Poljičani ističu, na Mosoru i oko Mosora. Sve je to činilo i čini da je ovome kraju bio potreban ovakav časopis-zbornik koji će novim naraštajima otkrivati tešku i slavnu prošlost, kulturu i običaje, a isto tako budućim pokoljenjima sačuvati zapisanu suvremenu kroniku poljičke sadašnjosti.

List Poljičkog dekanata *Poljica* upućen je u prvom redu na poljičke teme i probleme. Lijepo je, dakako, što je suradnja dostupna svakome, i što revija želi ostati otvorena. Suradnika ima iz svih slojeva i zvanja, i — naravno — iz raznih krajeva naše domovine, i preko oceana.

Časopis je podijeljen na više rubrika; u tom smislu pretpostavlja — i već je ostvario — široku fizionomiju. Suradnja se kreće od rasprava preko različitih priloga i ilustracija do kronike pojedinih župa, kraćih osvrti i obavijesti.

Ovaj broj je dosta raznolik i bogat. Glavni urednik, poljički dekan don Frane Mihanović, vrlo otvoreno, iscrpno, informira o listu, njegovu prijemu u Poljicima i daljnjim planovima. R. Brajčić se zalaže da oživi i živi duh starih Poljičana, K. Jurišić piše o sv. Juri, zaštitniku Poljica, Tomislav Heres o slavi Poljičke Republike. M. Vulić o sv. Leopoldu — Bogdanu Mandiću, potomku poljičkih iseljenika.

U slijedećim rubrikama istaknut ćemo dva — po našem mišljenju — najvažnija priloga u ovome broju: Heresov »Drvo, koje je niklo u poljičkom kršu«, u kojemu nam autor vješto i stručno (možda malo blagonaklono) govori o dva zaista vrijedna poljička drvoresca, umjetnika, o Petru Smajiću i Matiji Tijardoviću, i raspravu Ante Škobalja »Stećci u Poljicima u svezi s općim pitanjem podrijetla i pripadnosti stećaka«, u kojoj Škobalj razložno dokazuje da su stećci postojali u Poljicima i prije bosanske države, prije bosanskih stećaka, što bi izravno potkrijepilo njegovu tezu: da stećci nisu »selili« s istoka prema zapadu, nego sa zapada, iz kolijevke stare hrvatske države, od mora prema istoku, u Bosnu i Hercegovinu, gdje su, doduše, našli najpogodnije tlo za svoj razvoj. Zaslužuje pažnju i prilog Ivana Čulina »Villa rustica u Poljicima« i Ante Delića »Narodne igre u Gornjim Poljicima«, kao i drugi priloz, pjesme i ilustracije. »Kronike« su također vrijedne i ovakvom listu apsolutno potrebne. Možda bi bilo dobro da su ujednačene i da se ne bi svele samo na statističke podatke pojedinih župnih ureda.

Iako *Poljica* u oba izišla broja donose više rubrika, čini se da se sadržaj ovog časopisa-zbornika može podijeliti u dva bitna dijela: u priloge o prošlosti i priloge o sadašnjosti ovoga kraja. Prošlost kao da više zanima uredništvo i suradnike, dok je problematika sadašnjosti svedena gotovo na običnu kroniku i crkvenu statistiku župskih ureda Poljičkog dekanata. Vjerujemo da će Poljičani, koji su većinom pokretači i suradnici ovoga časopisa, u idućim brojevima više prostora posvetili aktualnim današnjim problemima i potrebnim usmjerenjima, odnosno uopće pitanjima i brigama suvremenog (poljičkog) života.

Prvi i drugi broj *Poljica* tehnički se vrlo ugodno doimlju. Ima dosta i likovnih priloga, uglavnom sakralnih i umjetničkih motiva iz Poljica. Željeli bismo i preporučili da toga bude još više. A tehničkom bismo uredniku savjetovali da bi ostavio više razmaka između pojedinih, osobito glavnijih članaka. Moramo na kraju dodati da su *Poljica* zanimljivo štivo za Poljičane i Napoljičane.

* Iako neki drže da je nekada i Bisko pripadalo Poljicima, te u tom smislu i Tomislav Heres u ovom broju, str. 21, proteže krak trokuta koji ide Cetinom sve do Garduna, danas Bisko ne pripada Poljicima, a mala je vjerojatnost da je ikada bilo stvarni sastavni dio Poljičke kneževine.